

05 octombrie 2022

08-1/19-1946

A P R O B,
_____/semnat /_____
„ 05 ” 10 2022
Ceslav PANICO
Avocatul Poporului
(Ombudsmanul)

**RAPORT PRIVIND VIZITA PREVENTIVĂ
BRIGADA 1 INFANTERIE MOTORIZATĂ „MOLDOVA”
din cadrul ARMATEI NAȚIONALE din mun. Bălți**

05 iulie 2022

RAPORTUL a fost elaborat de:

- Alexandru ZUBCO, șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP

A. INFORMAȚII GENERALE DESPRE VIZITĂ

În conformitate cu dispozițiile paragrafului 8 din Regulamentului de organizare și de funcționare a Oficiului Avocatului Poporului, aprobat prin Legea nr. 164 din 31.07.2015; prevederilor alin. (2) art. 24 al Legii nr. 52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), la 5 iulie 2022 echipa de vizită în componența Dlui Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsmanul), Dl Alexandru ZUBCO, șef direcție, Direcția prevenirea torturii din cadrul Oficiului Avocatului Poporului și Dl Victor MORARI, consultant principal, Direcția Monitorizare și Raportare din cadrul OAP au desfășurat o vizită preventivă și de documentare la Brigada 1 Infanterie Motorizată „Moldova” din cadrul Marelui Stat Major al Armatei Naționale, dislocată în mun. Bălți.

Scopul vizitei: Vizita a avut drept scop monitorizarea situației privind asigurarea garanțiilor împotriva torturii și altor forme de rele tratamente în unitatea militară.

Standarde de monitorizare:

1. Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO) (articolul 3), protocoalele la CEDO și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului,
2. Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante din 1987, precum și rapoartele Comitetului European pentru Prevenirea Torturii (CPT);
3. Legea nr. 162 din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor;
4. Legea nr. 52 din 02.03.2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare;
5. Hotărârea nr. 941 din 17.08.2006 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate.

NOTĂ: Aspectele reflectate în Raportul de vizită descriu exclusiv situația din ziua monitorizării!

B. INFORMAȚII GENERALE DESPRE UNITATEA MILITARĂ

Brigada 1 Infanterie Motorizată „Moldova” (*în continuare BIM*) este o unitate militară din cadrul Forțelor Terestre ale Armatei Naționale a Republicii Moldova, dislocată în mun. Bălți. BIM a fost fondată la 10 aprilie 1992, ziua în care a depus jurământ de credință Republicii Moldova și poporului ei. La BIM execută serviciul militar obligatoriu peste 400 militari în termen (*cifra exactă nu se menționează în scop de securitate*) – tineri înrolați la vârsta 18 ani+, cca 300 ofițeri angajați pe diferite specialități, precum și personal civil. La momentul vizitei, instituția era condusă de comandantul de brigadă, colonel Ion OJOG.

C. COOPERAREA

Ofițerii BIM au manifestat deschidere și au cooperat activ cu echipa de vizită. Echipa de vizită a avut acces neîngrădit la informațiile solicitate și în locațiile unității militare (cazărmi, punctul medical, cantina, depozite, alte spații). La fel, angajații OAP au realizat interviuri cu militarii în termen și ofițeri.

D. CONDIȚIILE MATERIALE DIN CAZĂRMI

Pe teritoriul unității sunt 2 blocuri locative cu 2 etaje pentru cazarea militarilor în termen și realizarea altor activități cu specific militar. Un bloc locativ de tip cazarmă este destinat cazării militarilor din cadrul companiei „infanterie” și în următorul sector locativ sunt cazați militarii în

termen și contract din cadrul companiilor „artilerie” și „cercetare”. Ultimul bloc locativ se consideră „de elită” din care motiv dispune de condiții bune și demne, iar blocul „artilerie” prezintă condiții degradante de cazare. Repartizarea militarilor în ambele blocuri diferă de perioada încorporării, nivelul de pregătire fizică și intelectuală a acestora. Potrivit ofițerilor BIM aceste criterii reprezintă specificul specialităților militare și nu reprezintă fenomene discriminatorii.

Foto_OAP_fațada_bloc_locativ_compania_artilerie_05.07.2022

Foto_OAP_fațada_bloc locativ_compania cercetare (renovat)_05.07.2022

Potrivit reprezentanților BIM, starea morală a blocului locativ al companiei artilerie este învechită, iar din cauza umezelii intense renovarea acestuia este, practic – imposibilă.

Foto_OAP_dormitor_05.07.2022_compania artilerie

Cazarma militară adoptă o formă minimalistă, în camerele de odihnă fiind amplasate paturi etajate sau paturi clasice, cu acoperământ subțire împotriva instalației de fier a patului. **În context, apare întrebarea dacă distribuirea unor paturi ne-testate ortopedic nu ar contraria cu menținerea în formă fizică impecabilă a militarilor în termen. Avându-se în vedere că unitățile militare se preocupă de dezvoltarea persoanelor care țin a-și onora obligația de apărare a țării, Avocatul Poporului consideră că autoritățile naționale trebuie să conjuge eforturi și să aloce resurse suficiente pentru dezvoltarea Forțelor Armate, acțiuni care vizează, atât interesul pentru acomodarea acestora în mediul militar, cât și capacitatea de acoperire a necesităților acestora.**

De asemenea, camera de odihnă este utilată numai cu noptiere pentru depozitarea bunurilor personale de igienă (aparat de ras, periuță și pastă de dinți și hârtie igienică). **Avocatul Poporului recunoaște caracterul sever al îndeplinirii serviciului militar, în interiorul căruia ordinea, strictețea trebuie să domine. Cu toate acestea, Avocatul Poporului îndeamnă la aprovizionarea unităților militare cu suficiente aranjamente pentru depozitarea bunurilor, astfel încât să fie evitat fenomenul pierderii obiectelor personale, care adesea, poate constitui pretext pentru acte de intimidare sau violență între militarii în termen.**

Echipa de vizită apreciază ordinea în camerele de odihnă, luminozitatea suficientă, instalații de încălzire și lipsa aglomerării spațiilor. În același timp, echipa de vizită susține necesitatea montării

plaselor anti-insectă la geamuri și a jaluzelelor, pentru a asigura aerisirea convenită a spațiilor locative și educative pe timp canicular. Podeaua din cazărmi este din scândură și învechită. În opinia echipei de vizită, aceasta urmează a fi înlocuită.

Foto_OAP_dormitor_05.07.2022_compania artilerie

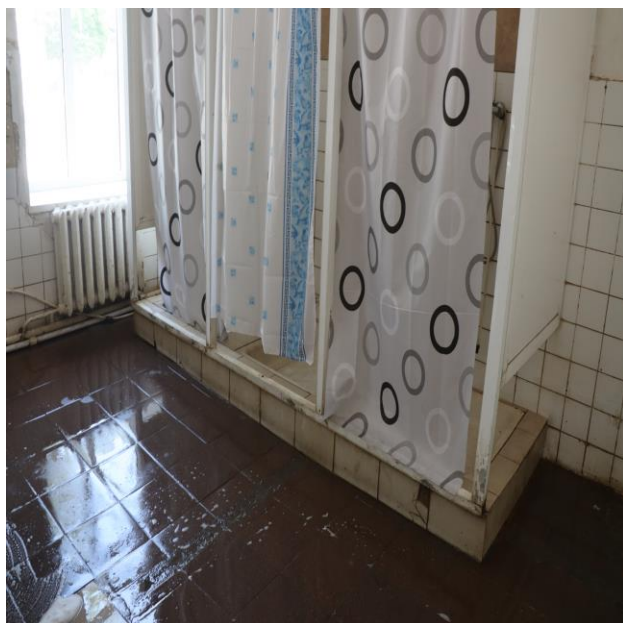
Foto_OAP_dormitor_compania artilerie /cercetare

Pe fiecare etaj al cazărmii infanterie există blocuri sanitare (lavoare și wc). Acestea sunt în condiții dezolante, persistă umezeală continuă și igrasie. Tinerii își spală uniformele în lavoare sau jos.

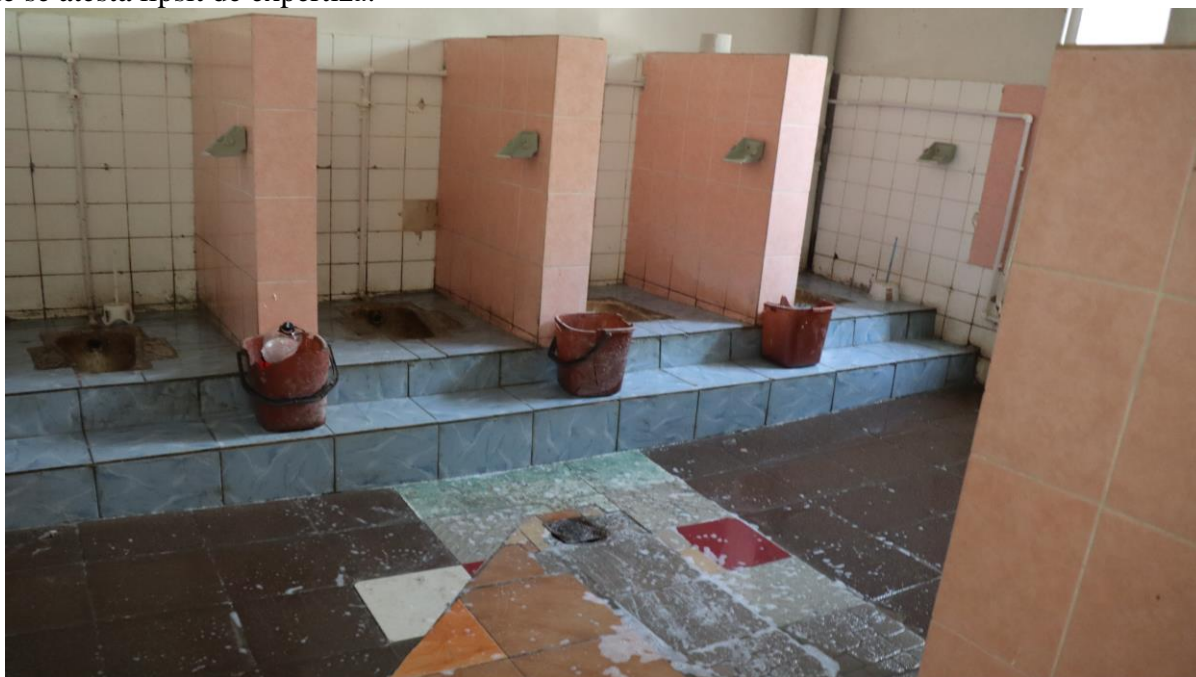
Foto_OAP_bloc sanitar_05.07.2022_compania artilerie

În același spațiu cu chiuvete, există 3 cabine de duș într-o stare deplorabilă. Persistă umezeală puternică și continuă. Pe alocuri se observă igrasie. Aceste condiții afectează inevitabil demnitatea umană și necesită a fi remediate cât de curând este posibil.

Foto_OAP_bloc sanitar_05.07.2022_compania artilerie

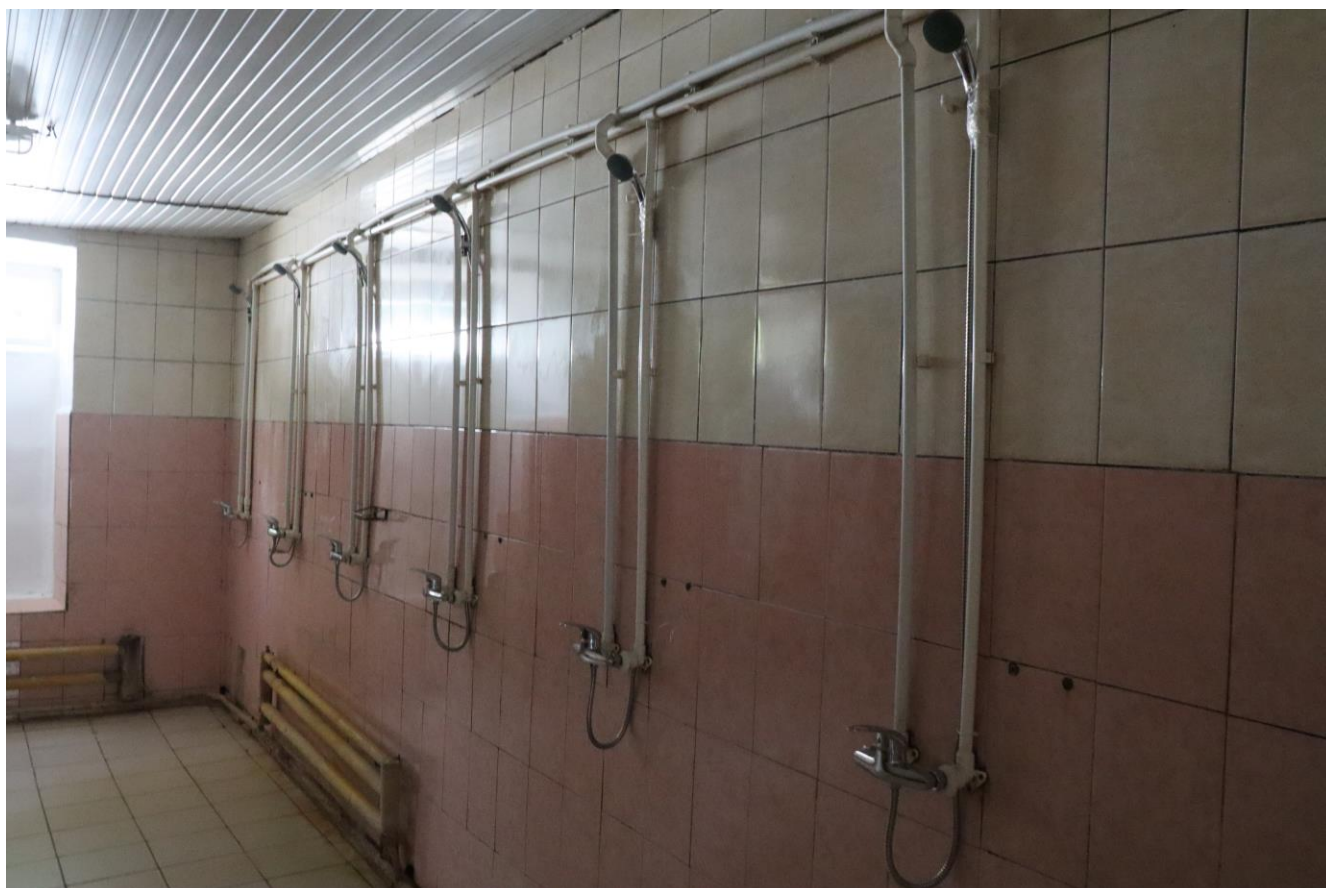
Suplimentar, cabinele toaletelor sunt lipsite de ușa de blocare, fiind de tip descoperit. WC-urile nu asigură intimitate. Într-o măsură mai alarmantă: abordarea periclitează sentimentul de demnitate umană, incomodează evoluția personalității, afectează în mod direct dreptul la viață privată – valori care odată atinse la o vârstă crucială, de formare a individualității, devin adevărate sechele psihologice. Adițional, vechimea intervenției unei reparații cosmetice, a substituirii mobilierului de baie se atesta lipsit de expertiză:

Foto_OAP_toaletă_05.07.2022_compania artilerie

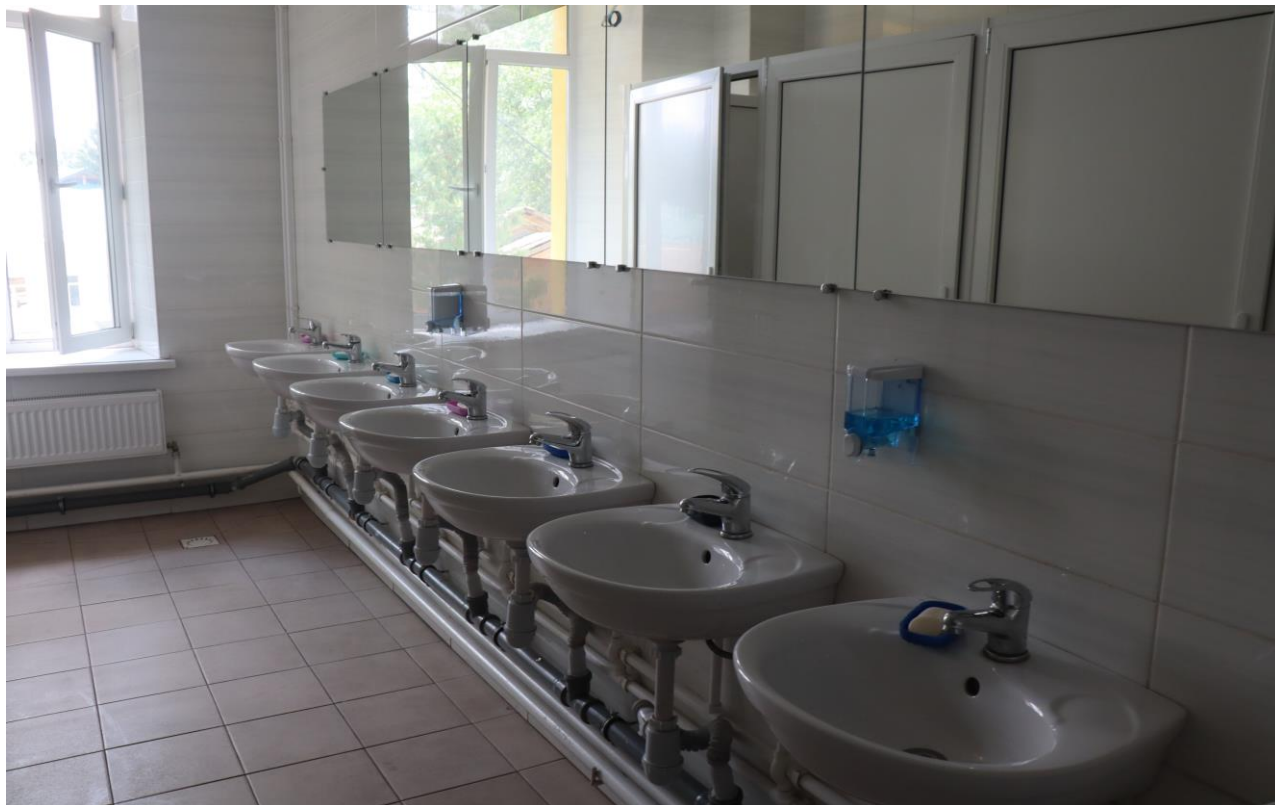
Potrivit ordinului Ministrului Apărării nr.125 din 19 februarie 2018, îmbăierea efectivului se desfășoară de 2 ori pe săptămână, cu schimbul lenjeriei de corp. Schimbul lenjeriei de corp al bucătarilor se realizează de 2 ori pe săptămână cu desfășurarea îmbăierii în fiecare zi. Pentru fiecare subunitate este organizat un grafic de îmbăiere cu durata de la 20 min – la 1h și 30 min. Îmbăierea centralizată se realizează cu apă caldă. În restul zilelor, militarii în termen utilizează apă rece din chiuvete.

Baia ostășească era închisă, fiind realizate unele lucrări de reparație. Potrivit reprezentanților BIM, Ministerul Apărării a asigurat că va alocă resursele necesare pentru renovarea totală a băii ostășești. La momentul vizitei, condițiile din baia comună erau dezolante și degradante. Spațiile de schimb a lenjeriei de corp, precum și baia propriu-zisă nu asigură intimitate, de altfel, aduce atingere demnității umane și afectează viața privată a persoanei. În cazul în care, va fi luată o decizie cu privire la renovarea totală a băii comune, administratorul urmează să țină cont de respectarea valorilor demnității umane în timpul îmbăierii comune, asigurarea unei ventilări corespunzătoare a spațiilor și a prevenirii igrasiei. Din punctul de vedere fizic și moral, clădirea băii ostășești arată învechită esențial.

În același timp, blocul sanitar al companiilor artilerie și cercetare (supranumite de elită) a fost renovat și este menținut într-o stare igienică bună și asigură condiții decente și intimitate militarilor.

Asigurarea cu apă pe timp canicular este realizată în fiecare subunitate, după modelul expus în imagine (butoi din plastic cu robinet improvizat). Apa este fiartă, ulterior se transmite în unități în forma rece. Fiecare servește apă cu căni din smalt.

E. ACTIVITĂȚI OCUPAȚIONALE

Militarii în termen participă la antrenamente teoretice, practice, sportive și ore educative. Pe fiecare hol al cazarmii există un spațiu de odihnă compus din câteva scaune, un TV plat de dimensiuni mici, o mini-bibliotecă cu cărți religioase, revista Oastea Moldovei și broșuri. La fel, pe perete sunt montate icoane, ce reprezintă spațiul pentru rugăciuni. Cărțile religioase conțin praf, ceea ce arată că acestea nu au fost răsfoite în ultima perioadă. În rest, material didactic, informativ sau cărți artistice nu există. Programul de vizionare a TV-ului include, doar vizionarea știrilor Mesager în fiecare seară între orele 21.00 și 21.20 min. În weekend graficul de funcționare a TV-ului este stabilit conform planului zilei de odihnă / sărbătoare de responsabilul de companie. TV-urile sunt de dimensiuni mici și pot afecta vederea și înțelegerea. Avocatul Poporului depreciază lipsa activităților de ocupare a timpului predestinat odihnei, recreerii pasibile de a intensifica stări de nevroză, de anxietate, de deprimare, de inutilitate, care pot provoca în lanț relații neregulate dintre militari, dezertări, alte încălcări ale disciplinei militare. Or, militarii nu pot adopta o postură robotizată. Aceștia, asemenea civililor, urmează a beneficia de utilitatea tuturor serviciilor, care nu intră în incompatibilitate cu sarcina realizării serviciului militar. Menținerea în formă statică a militarilor, privarea acestora de activități care întrețin dezvoltarea socială a personalității sunt aspecte care pot dezvolta tratamente degradante, care pot afecta la un nivel

profund psihicul persoanei. **Opinăm că complexul de activități de instruire și de antrenamente urmează a fi temperat de activități care accentuează dezvoltarea socială a militarilor.** Încurajarea modului de viață activ-educativ este un prim-instrument în combaterea fenomenelor anxioase, care în unele extreme, pot izbucni în frustrări și în agresiuni, etc: -

La fel, pe holul cazărmii există spații „ungherașul sportiv” de antrenare fizică a corpului. Utilajele sunt vechi și puține – comparativ numărului de militari în compania infanterie: -

În același timp, în compania cercetare și artilerie, echipamentul sportiv este modern și nou pentru un număr mai mic de militari: -

F. ASPECTE PRIVIND ASISTENȚA MEDICALĂ

Militarii în termen beneficiază de asistență medicală primară în unitatea militară, iar în cazuri grave aceștia sunt transportați la Spitalul Clinic Militar Central IP Filiala Bălți (ce se află vis a vis de unitatea militară) sau Spitalul Clinic Militar din Chișinău. Militarii pot beneficia de consultația medicului unității între orele 08.30 – 10.30 min în fiecare zi. În cazurile excepționale precum *traume, arsuri și hemoragii* militarii sunt primiți pentru asistență între ora 07.00 – 19.00 min.

În punctul medical activează 1 medic-șef interimar de secție, 6 felceri, 1 medic psihiatru și 1 medic neurolog în calitate de angajați civili. Durata de activitate a asistenților medicali este de 12 ore. Potrivit reprezentanților BIM, serviciul medical din unitatea militară urmează să fie transferat la Spitalul Clinic Militar Central IP Filiala Bălți.

Serviciul medical are în atribuții: menținerea evidenței bolnavilor internați în punctul medical, inclusiv a maladiilor de suferință a militarilor; asigurarea tratamentului și a regimului alimentar prescris militarilor; executarea ordinelor medicului; ducerea evidenței bolnavilor militari internați în instituțiile curative de tratament; determinarea și aprobarea calității produselor alimentare livrate pentru pregătirea hranei efectivului; acordarea primului ajutor sau a ajutorului medical de urgență; deplasarea la locul aflării militarului pentru acordarea asistenței medicale; verificarea calității hranei pentru bolnavi, distribuirea acesteia în termen; verificarea temperaturii, aerisirii și-a dezinfecției punctului medical.

Depozitul medicamentos este suficient, potrivit reprezentanților BIM. Transportarea pacienților are loc cu autospeciala din cadrul BIM. Sălile de proceduri sunt amenajate cu utilaje profund învechite, pasibile de a nu satisface operațiunile la care o afecțiune solicită îngrijiri.

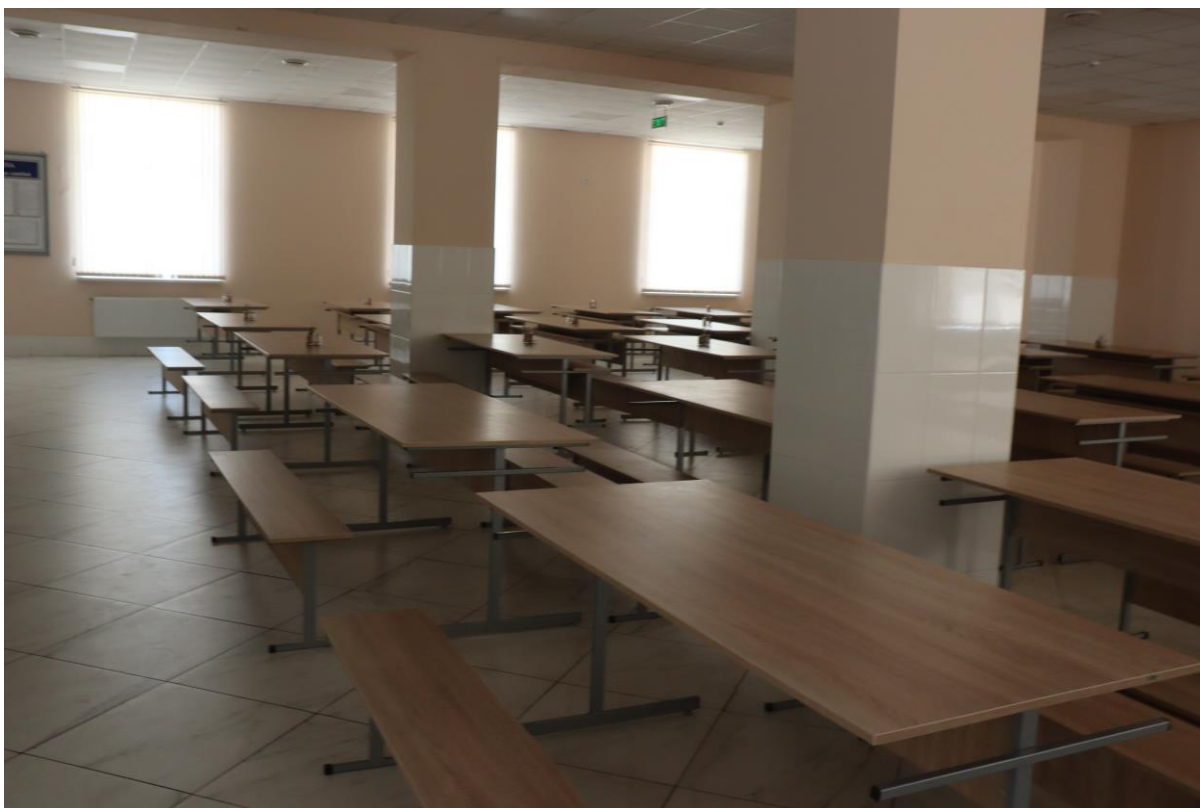

G. ALIMENTAȚIA MILITARILOR ÎN TERMEN

Militarii în termen sunt alimentați de 3 ori pe zi în cantina unității. În ziua vizitei, potrivit **Registrului de control a produselor introduse în cazan, la dejun** militarii au fost hrăniți cu *crupe de porumb, carne de pasăre, pâine, unt, zahăr și ouă fierte*, **la prânz** au primit *crupe de arpacaș, șold de pui, pâine, zahăr, mazăre, cartofi și varză*, iar **la cină** urmau să servească *cartofi, carne de porc, zahăr și pâine*.

Meniul zilnic și săptămânal este afișat pe panoul informativ. Controlul calității hranei este realizat de: comandantul de brigadă, locțiitorul comandantului de brigadă, șeful secției sprijin arme, șef secția cercetare, șef secția comunicații, șef secție personală sau alți ofițeri ai brigăzii, potrivit unui grafic afișat în cantină. Observațiile actorilor menționați cu titlul „*distribuirea hranei - permit*” sunt notate în Registrul evidenței controlului calității pregătirii hranei în cantină. Deși acest Registru conține o rubrică pentru concluzia medicului (felcerului) privind calitatea bucatelor pregătite și starea sanitară a ospătăriei, medicul sau feldecerii unității nu participă la acest proces. Această parafă este semnată de ofițerul de serviciu (care nu este felcer) ce notează de exemplu *dejunul este pregătit la timp și calitativ. Starea sanitară satisfăcătoare*. La fel, supravegherea alimentării este realizată de ofițerul de serviciu. Militarii din fiecare subunitate sunt alimentați pe rând, etapizat.

Plângeri cu privire la calitatea alimentației nu au parvenit. În cazul în care lipsește un anumit produs vital întreținerii spiritului energetic, se procedează prin metoda substituirii produsului echivalent. Cantina este renovată recent, fiind în condiții bune, cu echipament modern și întreținută corespunzător. Militarii de serviciu participă la activități de preparare a hranei, repartizarea acesteia în teren, curățenia și igiena încăperilor. Alimentația este preparată de personal civil contractat: -

Foto_OAP_sala de deservire_cantina_05.07.2022

Foto_OAP_sala de deservire_cantina_05.07.2022

H. GESTIONAREA INCIDENTELOR ȘI RAPORTAREA LOR

În unitate există panouri ce conțin informații privind linia specializată anticorupție a Ministerului Apărării la tel: 022-232-806; linia instituțională pentru informare la tel: 022-252-009; telefonul de încredere al Ministerului Apărării 022-238-412; linia telefonică și adresa de contact a Oficiului Avocatului Poporului. Pe holuri sunt amplasate boxe pentru cereri, sugestii sau reclamații adresate Comandantului BIM, inclusiv anonime. Acestea se examinează de Comandantul batalionului. Echipa de vizită nu a putut identifica dacă în unitate există aparate telefonice pentru realizarea apelurilor și dacă militarii au pix și foi pentru a scrie vreo plângere sau sugestie.

Reprezentanții BIM asigură că mecanismul de raportare internă a incidentelor este menținut cu strictețe. Militarii pot denunța anumite încălcări și altui personal decât celui cu puteri de decizie în unitatea militară. BIM încurajează denunțurile împotriva fenomenului încălcării disciplinei militare.

BIM asigură că orice alegație de violență/ leziune/ relație neconformă este înregistrată și raportată procurorilor și Ministerului Apărării. Iar, fiecare ofițer, responsabil de grup are obligația să comunice comandantului incidente sub sancțiune disciplinară¹.

Militarii urmează ore educaționale în baza planului de instrucție precum: survenirea răspunderii pentru conduite abătute; toleranța zero față de discriminare; mecanisme de consolidare a disciplinei militare, etc. La fel, se practică chestionarea militarilor pe anumite probleme sau propuneri.

¹ Legea 52/2007 cu privire la aprobarea Regulamentului disciplinei militare.

Potrivit pct.97 al Regulamentului disciplinei militare, în fiecare unitate militară trebuie să fie un Registrul de propuneri, cereri și reclamații al unității militare. Comandantul este obligat să examineze propunerea (cererea, reclamația) în termen de 10 zile, iar dacă propunerea (cererea, reclamația) va fi considerată întemeiată, va lua măsuri pentru lichidarea premiselor ce au condiționat reclamațiilor militarilor și ale altor cetățeni.

O altă formă de supraveghere a legalității este realizat de Inspectoratul Militar al Ministerului Apărării. Inspectoratul militar poate examina petițiile, sesizările, adresările militarilor și ale altor categorii de cetățeni². Menționăm că organele procuraturii nu realizează asigurarea legalității în Armata Națională din 2016, odată cu adoptarea Legii 3/2016 cu privire la Procuratură.

Registrul de evidență a traumelor, început în 2011 conține date cu privire la numele militarului, gradul militar și subunitatea, diagnoza preliminară și descrierea circumstanțelor. Pentru 2021 au fost notate **17 incidente**, precum *fracturi la claviculă; traumă la ureche; automutilare; entorsă a gleznei; eroziune traumatică; contuzia țesuturilor moi; luxații; fracturi sau plăgi*. În 2022 până la ziua vizitei, sunt înregistrate **3 incidente**, precum *entorsă a legamentelor (...a călcat pe o parte a piciorului) și o traumă obținută în perioada de concediu al militarului*. Registrul nu conține informații privind mecanismele de intervenție a unității în cazul incidentelor relatate. Totuși, reprezentanții BIM au susținut că în cazul în care există dubii cu privire la traume obținute urmare a actelor neregulamentare este anunțată procuratura și comandantul unității.

În fiecare subunitate, există **Registre de evidență și control**, în care ofițerul de serviciu notează observațiile asupra efectivului sosit din misiuni/ concediu. Registrele conțin expresii de tip standard „*observații nu sunt*”. Militarii ce au suferit anumite maladii sau traume se înscriu în **Registrul de bolnavi al companiei**, ce conține data și luna, gradul militar al militarului, avizul medicului și hotărârea comandantului.

Potrivit **Registrului de evidență a încălcărilor grave**, în unitate au fost înregistrate următoarele cazuri: -

Anul 2020		
PĂRĂSIRE SAMOVOLNICĂ	RELAȚII NEREGULAMENTARE	ABATERI DISCIPLINARE
8	3	20

Anul 2021		
PĂRĂSIRE SAMOVOLNICĂ	RELAȚII NEREGULAMENTARE	ABATERI DISCIPLINARE
15	4	26

Semestrul I, anul 2022		
PĂRĂSIRE SAMOVOLNICĂ	RELAȚII NEREGULAMENTARE	ABATERI DISCIPLINARE
6	1	13

² HG 984/2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului Militar al Ministerului Apărării.

Toți militarii ce au admis încălcări grave au fost sancționați disciplinar, inclusiv plasați în arest pentru 3-5 zile la Comenduirea militară din Chișinău.

Unii militari-ofițeri au menționat că condițiile de exercitare a serviciului militar s-a îmbunătățit comparativ cu câțiva ani în urmă și că relații neregulamentare nu există. Alți militari au susținut că au fost maltratați fizic și abuzați psihic de ofițerii superiori sau semeni în perioada de îndeplinire a serviciului și că există o tradiție de a nu raporta cazurile de abuz. Reclamarea abuzatorilor nu este apreciată pe intern. În continuare, militarii au susținut că nu există mecanisme viabile de protecție a lor împotriva abuzurilor și post-adresării cu plângeri.

Echipa de vizită nu a putut identifica relații neregulamentare în colectivul unității militare pe durata vizitei de monitorizare. Acest fapt, nu înseamnă neapărat că asemenea relații sau conflicte între ofițeri pe linie verticală și orizontală nu există.

I. CONCLUZII/ PROPUNERI:

Avocatul Poporului amintește că, articolul 3 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale impune autorităților o obligație pozitivă care constă în a se asigura că orice persoană privată de libertate este deținută în condiții care sunt compatibile cu respectarea demnității umane, că modalitățile de executare a pedepsei nu supun persoana în cauză unei suferințe sau unei încercări de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și că, ținând seama de cerințele practice ale detenției, sănătatea și bunăstarea persoanei sunt asigurate în mod corespunzător.

Realizarea serviciului militar obligatoriu nu reprezintă o formă de pedeapsă, ci o obligațiune constituțională. Durata acestui serviciu obligatoriu este de 12 luni pentru tinerii apți ce au atins vârsta de 18 ani+. Urmare, încadrarea în serviciul militar în termen nu înseamnă privarea de drepturi și libertățile fundamentale (cu anumite excepții legale). Mai degrabă, autoritățile publice militare au obligația să asigure tratament demn și nediscriminatoriu, siguranță și securitate persoanelor înrolate. Orice leziune, traumă sau alt incident grav cauzat în timpul executării serviciului militar pe timp de pace, pe motive de răzbunare, abuz, violență sau alte forme violente și de pedeapsă trebuie înregistrat, investigat prompt și eficient, iar agresorii atrași la răspundere.

Anterior vizitei, unitatea militară BIM Moldova a fost menționată în public pe aspecte ce țin de relații neregulamentare, acte de violență asupra militarilor, dezertări, acte discriminatorii, insuficiența hranei și apei, relații neregulamentare, etc. Aceste fapte arată că în unitate există anumite probleme care urmează a fi remediate. În același timp, este oportun ca mecanismele de protecție a militarilor ce denunță faptele de abuz să fie eficiente, sigure și funcționale. Militarul – victimă trebuie să fie încrezut că problema expusă va fi soluționată prompt, corespunzător și că viața, sănătatea și siguranța acestuia nu va fi pusă în pericol. În aceeași ordine de idei, militarii prin contract trebuie să aibă suficiente pârghii de control și supraveghere.

În cadrul vizitei din 05 iulie 2022, au putut fi observate unele împrejurări ce indicau asupra efortului BIM/ Ministerului Apărării/ Marelui Stat Major al Armatei Naționale de a îmbunătăți situația militarilor în termen. Apreciem pozitiv renovarea blocului companiei de cercetare și artilerie, a spațiilor de dormit, precum și gradul de menținere a igienei și curățeniei în subunitățile militare. La fel, apreciem renovarea cantinei și spațiilor pentru prepararea hranei, precum și cantitatea și calitatea hranei oferite militarilor în termen.

În același timp, blocul locativ al companiei infanterie este într-o stare deplorabilă. Complementar, baia ostășească, grupurile sanitare din cadrul companiei infanterie rămân improprie.

Paturile de dormit neortopedice, dure și cu așternuturi subțiri ar putea cauza anumite probleme de sănătate militarilor. La fel, paturile alipite constituie o serioasă afecțiune a intimității persoanelor. Cât privește condițiile materiale de cazare, acestea sunt satisfăcătoare. Însă, geamurile urmează a fi acomodate cu plase antiinsecte, iar podeaua din lemn învechit urmează a fi înlocuită/ renovată.

Deși conștientizăm că disciplina militară este dură, această nu înseamnă că spațiile de odihnă (recreație) urmează a fi austere. BIM urmează să completeze bibliotecile de pe fiecare etaj cu cărți artistice, jocuri educative și ilustrative pentru largirea activităților ocupaționale și de animare a timpului liber. În același timp, odată cu evoluția necesităților adolescenților, BIM ar urma să extindă activitățile ocupaționale pentru militarii în termen axate pe dezvoltare personală (leadership, comunicare, conflictologie, abilități personale, talente, discursuri motivaționale, programe de învățare online, deprinderi de viață, familie, gestionarea emoțiilor, lucrul în echipă, abilități IT, etc), animarea timpului liber, consiliere individuală și de grup (orientare și ghidare profesională, psihologică), psihoterapie, mentoring, coaching, etc.

Având în vedere necesitatea de intimitate, susținem că la toate WC-urile din cazarma companiei infanterie urmează a fi montate uși, asigurate cu hârtie igienică calitativă și suficientă. În același timp, opinăm că livrarea apei calde zilnic în robinete ar fi benefică stării de sănătate și nivelului de satisfacție al militarilor, inclusiv în perioada rece a anului. Echipamentul militar (scurtele și cizme: *bocanci*) la fel, ar trebui renovat.

Cât privește nivelul și calitatea asistenței medicale, aceasta urmează a fi îmbunătățite inevitabil (*echipamente, utilaje, acomodări, protocoale clinice, procese, registre, etc*). Serviciul medical urmează a fi antrenat în verificarea integrității fizice și psihice a militarilor în termen cât mai des. Felcerii urmează să verifice calitatea bucatelor pregătite, starea sanitaro-igienică a ospătării și echipamentelor alimentare. Lipsa plângerilor împotriva abuzurilor trezește oricare dubii cu privire la neînregistrarea acestora, fie neraportarea lor, ceea ce presupune că există anumite temeri interne referitoare la aspectele pretinse.

În plus, în scopul *protejării integrității fizice și psihice* „Statele nu doar trebuie să se abțină de la provocarea relelor tratamente, dar și să adopte/întreprindă *măsuri preventive*, necesare pentru a asigura integritatea fizică, psihică și bunăstarea persoanelor private de libertate.”³

În pct.10 al rezoluției nr.72/163 din 19 decembrie 2017, Adunarea Generală a Națiunilor Unite a accentuat, în mod special, obligația statelor *de a întreprinde măsuri prioritare, decisive și efective, necesare prevenirii actelor de tortură, tratamentelor și pedepselor inumane sau degradante*.

Urmare, a constatărilor echipei de vizită, Avocatul Poporului (Ombudsmanul) conducându-mă de prevederile al. 2, art.24 a Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul):

RECOMAND:

**Marelui Stat Major al Armatei Naționale,
Ministerului Apărării al R. Moldova,**

³ CtEDO, cauza Mouisel v. Franța, 2002.

Brigăzii nr.1 Infanterie Motorizată „Moldova”:

1. A elabora un plan de implementare a recomandărilor;
2. A implica serviciul medical la verificarea calității bucatelor pregătite, starea sanitaro-igienică a ospătăriei și echipamentelor alimentare.
3. A purcede la renovarea capitală a cazărmii companiei infanterie și grupurilor sanitare, cu dotarea acestora cu mobilier nou, comod și ortopedic;
4. A înlocui podeaua din cazărmi.
5. A monta plase antiinsecte la toate geamurile din cazărmi.
6. A completa bibliotecile cazărmii cu cărți artistice jocuri educative și ilustrative pentru lărgirea activităților ocupaționale și de animare a timpului liber.
7. A extinde activitățile ocupaționale pentru militarii în termen axate pe dezvoltare personală (leadership, comunicare, conflictologie, abilități personale, talente, discursuri motivaționale, programe de învățare online, deprinderi de viață, familie, gestionarea emoțiilor, lucrul în echipă, abilități IT, etc), animarea timpului liber, consiliere individuală și de grup (orientare și ghidare profesională, psihologică), psihoterapie, mentoring, coaching, etc.
8. A înregistra toate incidentele grave, abuzuri și acte neregulamentare în unitate;
9. A plasa informații corecte pe panourile publice din toate unitățile militare despre adresa de contact a Oficiului Avocatului Poporului <http://ombudsman.md/contacte/>;
10. A monta telefoane publice pentru realizare apelurilor, fie a identifica o soluție optimă astfel încât militarii în termen să aibă posibilitatea reală și efectivă de apela liniile telefonice specializate;
11. A monta uși la toate wc-urile din cazărmile militare, în scopul asigurării intimității;
12. A livra apă caldă în robinetele din toate unitățile militare, inclusiv pe motive de sănătate;
13. A asigura un mecanism eficient de comunicare externă dintre militarii în termen și rudele/persoanele apropiate;
14. A informa Avocatul Poporului (similar procuraturii) în scop de prevenire - cu privire la cazurile de deces, tentative de suicid, suicid, acte de violență între militari și față de militari; leziuni, traume, relații neregulamentare, cu indicarea datei, orei, circumstanțelor incidentului și acțiunilor întreprinse de unitatea militară în scopul remedierii situației, ori de câte ori au loc asemenea fapte la adresa de email: secretariat@ombudsman.md;
15. A realiza ore educaționale/ cursuri de instruire a militarilor care țintesc spre consolidarea disciplinei militare, antrenând subiecte ca: denunțarea incidentelor în mediul militar; dezvoltarea toleranței zero față de tratamente inumane, degradante, discriminatorii. Se va miza pe antrenarea în procesul de instruire a experților aparținători ai științelor variate: drept, psihologie, sociologie, filozofie și nu numai;

Raportul respectiv este plasat pe pagina web a OAP pentru informare și diseminare.

Executor:

Alexandru ZUBCO,

Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP

/ semnat /